

Николай КОВАЧЕВ (Велико Търново)

КОСТАДИН ЖЕЛЯЗКОВ КОСТАДИНОВ (АСЕНОВГРАД)

Възпитаник на СУ "Св. Климент Охридски" – българист.

Роден на 6 август 1932 г. в с. Брягово, Пловдивска обл. в средно земеделско семейство на рода Чешмеджиеви. Дядо му бива принуден от завистници да напусне селото и да се пресели в Асеновград (Станимака) с цялото си семейство. Тук и внук му Костадин прекарва детските и юношеските си години, завършва основно образование и гимназия; след това Полувисш учителски институт в Пловдив и българска филология в Софийския университет (1958). Постъпва преподавател в Асеновградската гимназия "Св. Княз Борис I" по български език и литература; осем години учителствува в Техникума по цветна металургия в града и пет години в Кърджалийски окръг. Редом с преподавателската и възпитателската си дейност, той активно работи и на общественото поприще: поставя и режисира на сцената над 15 драматични произведения, оперети и водевили; организира поетични рецитали на тържества и чествания; ръководи първия в града литературно-творчески кръжок, сам пише стихове, сатири, епиграми и печата в местни вестници: "Асеновградски зов", "Отечествен глас", "Нов живот", "Нова светлина".

Като старши инспектор завежда сектор "Култура" към Градски народен съвет. Отзиви за книги и рецензии, статии за различни събития, бележки по езикови въпроси намират място в асеновградския вестник.

Привлечен в Кръжока по българска ономастика при следването му в СУ от акад. Вл. Георгиев и проф. Ив. Дуриданов у Костадинов не загасва интересът му към местните имена в родния му край.

В статията *Кое наименование е правилно* (А с е н о в г р . з о в, № 20, 18 май 1985 г.) той обръща внимание на жителите в района за правилното име на преименуваното с. Пранга като "Патриарх Евтимисво", срещано върху пътни табелки и телефонни указатели като "Патриарх Евтимово".

В статията *Нещо за името на Бачково* (А с е н о в г р. зов, № 25, 1985) проследява срещането на името в различни писмени извори и опитите му за тълкуване на народи и отделни автори: между жителите от араб. – тур. *бач* ‘налог върху произведения, внесени в град’, ‘човек, който сири сирене в бачия – мандра’; у Борис Симеонов – трак. унаследено за “пастирски вожд”. Костадинов правилно го свързва с лично име *Бачо* > *Бачко*, от *бачо*, *бачко* ‘по-голям брат’, което тълкуване се доказва и от местни имена като *Бачкова нива*, *Бачковото*...

В трета статия *Да утвърдим българското име* (А с е н о в г р. зов, 1985) проследява на терена и в литературата разнобоя по именуването на една от реките като *Чая*, *Асеница*, *Станимашка река*, *Чепеларска река*, *Голямата река*, *Ряката* – имена в обсега на различни селища, покрай които протича реката. Авторът предлага като общо название да се приеме Асеница, по Асенова крепост край Асеновград, завършвайки статията си: “Нека се сложи край на колебанията в избора и да назовем нашата река Асеница – име благозвучно, смислено, съдържателно.”

Основното изследване на Костадинов е монографията му *МЕСТНИТЕ ИМЕНА В АСЕНОВГРАДСКО*, разработена още през 1981 г. и представена през 1991 г. в ИБЕ при БАН, съдържаща около 10 000 местни имена от бивша Асеновградска околия, ценен принос към топонимията на страната ни.

Като краевед Константинов продължава да работи върху речника на родното си село Брягово, наброяващ около 6000 думи; събира и лексиката на тайния зидарски говор в няколко родопски села.